

Školní vzdělávací program pro školní družinu
Základní škola Radost

Spolu svobodně

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
1.1 NÁZEV ŠVP PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU:.....	3
1.2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLNÍ DRUŽINY	3
1.3 ZŘIZOVATEL.....	3
1.4 PLATNOST DOKUMENTU	3
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY (ŠD)	4
3 MATERIÁLNÍ, TECHNICKÉ A PROSTOROVÉ PODMÍNKY	5
4 PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY.....	5
5 CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	5
6 OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ	6
7 ROZVÍJENÉ KLÍČOVÉ KOMPETENCE.....	7
8 DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN	9
9 PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	9
10 ORGANIZACE A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	9
10.1 ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ:	10
11 PODMÍNKY PŘIJETÍ A UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	10
12 PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ	10
12.1 PODMÍNKY HYGIENICKÉ A BEZPEČNOSTNÍ.....	10
12.2 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY.....	11
13 TEMATICKÝ PLÁN ŠKOLNÍ DRUŽINY	11

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP pro školní družinu:

Spolu svobodně

1.2 Identifikační údaje školní družiny

Název školy: Základní škola Radost

Adresa školy: U Stadionu 923, 561 51 Letohrad

IČO: 21 658 978

IZO: 181 144 816

Ředitelka školy: Mgr. Lucie Pospíšilová

Vedoucí vychovatel: Mgr. Lenka Faltusová

Kontakty: 776 323 284

 info@zsradost.cz

 @skolaradost

 zsradost.cz

1.3 Zřizovatel

Adresa: ZŠ Radost, z. s., Šedivská 838, 561 51 Letohrad

IČO: 05 537 134

1.4 Platnost dokumentu

Od data: 1. 9. 2024

Podpis ředitelky školy: _____

Mgr. Lucie Pospíšilová

2 Charakteristika školní družiny (ŠD)

Škola spolu se školní družinou byla otevřena v roce 2024 jako soukromá škola se zařazením do sítě škol. Nabídka vzdělávání je určena všem žákům, škola vychází vstříc potřebám nadaných žáků i žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou inkluzivního vzdělávání. Program školy i školní družiny vychází z koncepce demokratické školy.

Ve školní družině respektujeme jedinečnost každého účastníka a vytváříme svobodné a podnětné prostředí pro trávení volného času před a po vyučování. Školní družina nabízí svým účastníkům možnost trávení volného času dle jejich zájmu a potřeb především formou zájmových činností, zejména výtvarných, pracovně technických, hudebních, pohybových, literárně dramatických a spontánních.

Budova školy a školní družiny se nachází na okraji městské zástavby v těsném sousedství sportovního hřiště a jen pár minut pěší chůze od přírodní krajiny. Účastníkům ŠD jsou k dispozici prostory celé školy (vyjma skladovacích prostor), po kterých se mohou svobodně pohybovat. Za doprovodu dospělé zodpovědné osoby využívají účastníci ŠD také sousední sportovní hřiště či širší okolí při vycházce a dodržují přitom společně schválená pravidla.

Úkolem ŠD je rozvoj a posilování daných klíčových kompetencí účastníků a jejich upevňování. Zvláště se věnujeme kompetencím k trávení volného času, řešení problémů, kompetencím komunikačním, sociálním, občanským a pracovním. Rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat ostatní kolem nás. Důležitými principy jsou dobrovolnost, respekt k rozhodnutí jednotlivých účastníků, prostor pro intuici a spontánnost, důvěra a přátelská komunikace.

Školní družinu tvoří jedno oddělení s kapacitou 30 účastníků, žáků školy napříč všemi ročníky. Činnost ŠD trvá ve dnech školního vyučování.

Školní družina je v provozu ráno od 7.00 hod. do 8.15 hod. a odpoledne po vyučování do 16.00 hod.

3 Materiální, technické a prostorové podmínky

Účastníci ŠD mají k dispozici veškeré vybavení školy, které je přístupné buď volně (knihy, společenské hry, stavebnice, vzdělávací a výukové pomůcky, sportovní náčiní pro pohybové aktivity, venkovní hry atd.), nebo na základě zvláštních pravidel odsouhlasených Školním shromážděním. Účastníkům ŠD je také dostupný výtvarný materiál a pomůcky pro kreativní tvoření, který je průběžně doplňován. K pohybovým a sportovním aktivitám je využíváno sousední sportovní hřiště a okolí školy.

Stravování žáků školy probíhá: oběd ve školní jídelně – výdejně, svačiny jsou upraveny aktuálními pravidly školy.

4 Personální a ekonomické podmínky

Chod školní družiny je zajištěn činností vychovatelek/vychovatelů, kteří se seznámili s koncepcí, pravidly, fungováním vnitřní samosprávy školy a vnitřními předpisy školy. Do činnosti školní družiny jsou jako dobrovolníci zapojeni také rodiče našich žáků a další externisté. Průvodci se dle možností účastní vzdělávacích seminářů, kurzů, akcí nebo se věnují samostudiu za účelem pedagogického i všeobecného rozhledu. Poplatek za ŠD je nad rámec platby školného. V rámci provozu školní družiny mohou být realizovány další kroužky, které mohou být dále zpoplatněné.

5 Cíle vzdělávání školní družiny

Pobyt ve školní družině napomáhá k výchově všestranně harmonicky rozvinutého člověka. Školní družina si klade za cíl zejména podporovat své účastníky v jejich individuálních zájmech a nadání, ale také naplňovat jejich fyzické potřeby odpočinku a rekreace.

Výchovně vzdělávacím cílem školní družiny je:

- výchova účastníků ŠD ke smysluplnému a radostnému využívání volného času v bezpečném a inspirativním prostředí
- rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti účastníků ŠD, schopnosti soužítí a spolupráce v kolektivu, ohleduplnosti a empatie k ostatním
- vytvoření prostoru pro sebeobjevování a sebeřízení

- aktivní zapojení účastníků ŠD do dění ve školní samosprávě i občanské společnosti.
- osvojení si základů společenského chování
- návyk péče o pořádek a čistotu prostředí
- dodržování bezpečnosti a péče o své zdraví
- rozvoj vztahu k životnímu prostředí, pochopení souvislostí, osvojení si environmentálně příznivého chování
- získání všeobecného přehledu o světě
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a sociokracie
- utváření vědomí národní a státní příslušností a zároveň i respektu k jiným etnickým, kulturním a náboženským skupinám
- prevence závislostí a rizikového chování, zdravý způsob života
- vedení k celoživotnímu vzdělávání
- aktivní sociální zapojení integrovaných žáků školy
- rozvoj tvořivosti a představivosti prostřednictvím her a dalších aktivit
- podpora dětí v realizaci vlastních zájmů a koníčků
- poskytnutí prostoru pro vyjádření svých emocí v bezpečném prostředí.

6 Obsah vzdělávání

Obsah vzdělávání je členěn do těchto výchovně vzdělávacích oblastí:

- **Místo, kde žijeme**

Poznávání nejbližšího okolí, vycházky do okolí, orientace v terénu, prostoru a čase, návštěva významných míst v regionu, seznamování s lidovými zvyky. Bezpečnost na cestě do školy, vycházkách, dopravní výchova.

- **Lidé kolem nás**

Osvojení si vhodného chování a vystupování, soužití v rodině, kolektivu třídy, družiny, na ulici, základní komunikace mezi lidmi, lidé s různým postižením, pomoc druhému, slušná mluva a základy společenského chování. Předcházení šikaně a patologicky negativním jevům. Tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní. Charakterové vlastnosti. (Kompetence k řešení problému, komunikační, sociální)

- **Lidé a čas**

Utváření individuálně příznivého režimu dne a jeho dodržování, účastníci ŠD se učí s časem nakládat a vážit si ho. Orientace v čase – poznávání hodin, roční období, jejich charakteristika. Vánoční a jiné zvyky a tradice. Lidé a minulost – jak se vše kolem nás mění, tradice, řemesla, moderní technika. (Kompetence k naplnění volného času)

- **Rozmanitost přírody**

Vycházky a pobyt v přírodě, sledování změn v přírodě, pozorování rozmanitosti živé i neživé přírody, poznávání rostlin a zvířat, využití knih, encyklopedií i internetu, výtvarné zpracování, péče o pokojové rostlinky, o domácí zvířata, pranostiky. Ekologická výchova – ochrana přírody, životního prostředí, pravidla chování v přírodě, třídění odpadu. (Kompetence k učení)

- **Člověk a jeho zdraví**

Poznávání sebe sama, poučení o zdraví a nemozech, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, dodržování základních hygienických návyků. Poučení o úrazech a jejich předcházení, první pomoc při drobných poraněních. Řešení krizových situací (setkání s neznámými lidmi, šikana). Pravidla silničního provozu, dodržování pravidel silničního provozu pro chodce a cyklisty. Důležitá telefonní čísla, přivolání pomoci. Zdravý jídelníček, pitný režim. (Kompetence občanské, sociální a komunikační)

7 Rozvíjené klíčové kompetence

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují účastníky ŠD činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny kompetence k učení, k řešení problémů, komunikační kompetence, sociální, občanské a pracovní kompetence a kompetence k naplnění volného času.

Účastník ŠD:

- **Kompetence k naplnění volného času**

- dle svého zájmu účelně tráví volný čas, rozvíjí své zájmy v individuálních a organizovaných činnostech, tyto činnosti si vybírá,

rozvíjí svou schopnost aktivního trávení volného času, sleduje své individuální potřeby kompenzace zátěže. Odmítá nevhodné nabídky pro trávení svého volného času.

- **Kompetence komunikační**

- komunikuje kultivovaně, s respektem, naslouchá druhým, ovládá mimoslovní komunikaci. Komunikuje bez ostychu s okolím. Myšlenky, názory, sdělení, otázky a odpovědi otevřeně a vhodně vyjadřuje, chce-li je sdílet. Vyjadřuje vlastní názor. Třídí si informace z různých prostředků a zdrojů.

- **Kompetence k řešení problému**

- učí se problém pochopit, přemýšlí o jeho příčinách. Chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli a hledá způsoby řešení. Umí si obhájit svá rozhodnutí, uvědomuje si za tyto rozhodnutí odpovědnost. Rozlišuje správná a chybná řešení. Započaté činnosti k řešení problému dokončuje, vyhodnocuje účinnost řešení, nenechá se odradit případným nezdarem.

- **Kompetence občanská**

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot. Vnímá nespravedlnost, šikanu, agresivitu a dovede se jim bránit. Uvědomuje si svá práva a práva druhých. Chová se odpovědně s ohledem na zdraví své i druhých. Podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

- **Kompetence pracovní**

- osvojuje si pracovní návyky, používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla. Plní si své závazky, dokončuje započatou práci.

- **Kompetence sociální**

- učí se plánovat, organizovat, řídit a reflektovat svoji činnost. K povinnostem přistupuje odpovědně. Dokáže přijmout kompromis. Respektuje pravidla, je schopen respektovat jiné, spolupracuje v týmu. Odhaduje rizika svých nápadů. Rozhoduje o svých činech, uvědomuje si, že za své činy odpovídá a nese důsledky.

- **Kompetence k učení**

- své zkušenosti a vědomosti uplatňuje v praktických situacích. Dokáže si říci o pomoc, je-li potřeba. Klade si otázky a hledá na ně odpovědi. Získává vědomosti z různých zdrojů a pramenů a získané poznatky dává do souvislostí.

8 Délka a časový plán

Vzdělávací program školní družiny je programem rámcovým, je stanoven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro účastníky 1. stupně ZŠ, tedy na pět let. Je tak zajištěna možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek, propojovat a přesouvat téma během v průběhu tohoto období. Činnosti programu nejsou věkově vymezeny, proto lze volit činnosti dle aktuálního složení účastníků. Školní vzdělávací program je doplněn ročním plánem. Činnost probíhá od září do června. Školní vzdělávací program je založen na dobrovolnosti.

9 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Ve školní družině při základní škole Radost respektujeme individualitu každého účastníka a snažíme se vytvořit přiměřené a inspirativní prostředí pro jeho všeestranný rozvoj. Na podmírkách pro účastníky ŠD - žáky školy se speciálními vzdělávacími potřebami se ve školní družině podílí celý tým – vychovatel/ka, případně asistent pedagoga a členové školního poradenského pracoviště (dále jen ŠPP): metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog, externí psycholog, externí sociální pracovník. Spolupracujeme s rodiči a pedagogy a v případě potřeby spolupracujeme s PPP a dalšími odbornými pracovišti.

10 Organizace a formy vzdělávání

Výchovné působení vychovatelek/vychovatelů vychází z požadavků pedagogiky volného času. Vychovatelky/vychovatelé organizují činnosti v průběhu dne, reagují na potřeby jednotlivých účastníků ŠD, přizpůsobují je aktuální situaci a klimatu ve školní družině. Poměr řízených a spontánních činností odpovídá individuálním

potřebám jednotlivých účastníků. Za důležité považujeme dopřát dětem prostor pro kamarádské povídání, volnou hru a vzájemné učení hrou mezi dětmi.

10.1 Činnosti ve školní družině:

- **činnost pravidelná** – organizované aktivity zájmového charakteru, pobyt a pohyb venku, odpočinkové a klidové aktivity, vycházky a výlety do okolní přírody, nabídky výtvarných a tvořivých činností, pravidelné činnosti spjaté s denním režimem, hledání informací pomocí internetu, naplňování tematického plánu atd.
- **příležitostné akce** – někdy překračují rámec běžné doby školní družiny (sezónní a tradiční slavnosti, vánoční besídka, Den dětí, výlety), někdy jsou určeny i pro rodiče a veřejnost (pořádání workshopů, komunitních setkání a jiných akcí)
- **spontánní aktivity** – volná hra, vlastní aktivity žáků, relaxační činnosti, povídání si
- **příprava na vyučování** – zahrnuje okruh činností související se školními činnostmi, probíhá formou zábavného procvičování učiva, formou didaktických her nebo individuální přípravou na vyučování
- **zájmové kroužky** – dle nabídky školní družiny.

11 Podmínky přijetí a ukončení vzdělávání ve školní družině

O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy. Podmínkou přijetí je řádně vyplněný zápisový lístek. Nejvyšší počet účastníků je 30 na jedno oddělení, v případě velkého zájmu mají přednost žáci 1. stupně. Pobyt účastníků ŠD ve družině končí odchodem se zákonnými zástupci či jimi pověřenými osobami nebo samostatně po písemné domluvě nebo přechodem do zájmového kroužku. Odhlášení žáka je v průběhu školního roku možné, a to písemnou formou.

12 Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

12.1 Podmínky hygienické a bezpečnostní

Činnosti spontánní a řízené se prolínají, jejich skladba respektuje psychosociální podmínky výchovně vzdělávací práce školní družiny. Po skončení ranní družiny předává vychovatelka/vychovatel účastníky ŠD pedagogům školy. Účastníci ŠD

začínají využívat družinu opět po skončení výuky, neodcházejí-li domů. Pitný režim je zajištěn školní jídelnou – výdejnou. Prostředí užívaných prostor vyhovuje hygienickým normám. Pomůcky a hry splňují požadavky bezpečnosti. Účastníci ŠD jsou pravidelně poučováni o prevenci úrazů, zvláště před akcemi mimo areál školy. Na začátku školního roku jsou seznámeni s provozními řády využívaných prostor. Na vymezeném místě na chodbě školy je umístěna lékárnička. Zákonné zástupci jsou okamžitě informováni o případném zranění, úrazu, či náhlém zhoršení zdravotního stavu účastníka. Veškeré úrazy jsou evidovány v knize úrazů.

12.2 Psychosociální podmínky

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenosť a partnerství. Účastníci ŠD jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému. Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Činnost vychází ze zájmů účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, vše je vedeno k jejich všeestrannému prospěchu. Činnost ve školní družině obsahuje činnosti zaměřené na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Zákonné zástupci žáků jsou včas informováni o činnosti školní družiny prostřednictvím informačního systému Škola Online, e-mailu, aplikace WhatsApp, webových stránek školy či informační nástěnky.

13 Tematický plán školní družiny

Plán činnosti školní družiny je orientační. Klademe velký důraz na autonomii a vlastní zájmy účastníků ŠD, které upřednostňujeme před plněním obecného časového plánu školní družiny. Účastníci ŠD mají možnost domluvit se na svých vlastních projektech, témačech a aktivitách s vychovatelem. Pokud účastníci ŠD téma nepřinášejí, navrhoje téma vychovatel dle časového plánu vzdělávání. Obsah výchovně vzdělávací činnosti je založen na činnostech vyplývajících především ze zájmu účastníků ŠD.

I. čtvrtletí

P	Člověk a jeho svět	seznamování s prostředím školy a jejím okolím
		seznamování se s účastníky ŠD a průvodci
		hry na spolupráci
		vnitřní řád ŠD
		tvoření a respektování pravidel vzájemného soužití
O	Člověk a příroda	sledování změn v přírodě na podzim
		stromy a podzimní plody
		poznávání vlastností přírodnin a jiných dostupných materiálů
D	Umění a kultura	společné čtení
		výtvarné vyjádření různými technikami
Z	Člověk a zdraví	seznámení se zásadami bezpečného chování
		seznámení se zásadami správné výživy a péče o zdraví
		pohybové hry, vycházky
I	Člověk a svět práce	příprava bylinných čajů
		zpracování různých dostupných materiálů a přírodnin
		zvládání jednotlivých pracovních postupů, receptů
		udržování pořádku při práci a úklid prostředí
M		

II. čtvrtletí

Z	Člověk a jeho svět	poznávání vztahů v rodině a mezilidských vztahů
		posilování úcty k sobě a k ostatním lidem
		hry na spolupráci
I	Člověk a příroda	sledování změn v přírodě v zimě (stopy ve sněhu, ptáci, apod.)
		vycházka ke krmelci (seno, jablka,...)
		péče o stálé ptáky
M	Umění a kultura	seznamování s tradicemi (advent, Mikuláš, Vánoce, Nový rok, masopust)
		vánoční nebo adventní výstava
		společné čtení
A	Člověk a zdraví	sezónní sporty (sáňkování, bobování, apod.)
		hry na sněhu
		předcházení úrazům a nemocem, osobní bezpečí
Č	Člověk a svět práce	výroba vánočních dekorací
		výzdoba třídy
		stavby ze sněhu
		pečení perníčků

III. čtvrtletí

J	Člověk a jeho svět	základní sebe obslužné činnosti
		samostatnost a správné vystupování na veřejnosti
		prohlubování a upevňování návyků správného stolování
A	Člověk a příroda	sledování změn v přírodě na jaře (jarní rostliny, stromy)
		poznávání a ochrana přírody
		poznávání lučních květin a léčivých bylin
R	Umění a kultura	společné čtení
		seznamování s jarními svátky a jejich tradicemi (Velikonoce, Čarodějnice)
O	Člověk a zdraví	pobyt v přírodě, kolektivní hry v přírodě i v místnosti
		turistika
		povídání s dětmi o bezpečnosti na vozovce (cyklista, chodec), první pomoc
Č	Člověk a svět práce	výroba jarní výzdoby, pečení velikonočních perníčků
		setí semínek
		práce s přírodním materiélem
		výroba dárků ke Dni matek

IV. čtvrtletí

L	Člověk a jeho svět	poznávání širšího okolí
		hygiena během celého dne (mytí rukou, používání kapesníku,...)
		vyprávění o bezpečném chování o prázdninách
É	Člověk a příroda	sledování změn v přírodě v létě
		poznávání jedovatých a jedlých rostlin
		hry a diskuse na téma "Co do přírody nepatří a proč" – ekologie
T	Umění a kultura	společné čtení
		kreslení nebo malování v přírodě (na chodník, před školou)
		stavění z přírodních materiálů (využití klacíků, šíšek, kamínků)
		využití barev z přírodnin na malování obrázků
O	Člověk a zdraví	pobyt v přírodě, hry na hřišti, turistika
		poznávání turistických značek a výlet podle nich
		celodenní výlet
		zvládání nebezpečných situací v životě
Člověk a svět práce		stavění domečků v lese z přírodnin, malování na kamínky
		úklid družiny před prázdninami